

Ogsaa udenfor grundtvigske Kredse har man imidlertid taget Højskolen i sin Tjeneste.

Indre Mission oprettede sin første Højskole i 1887 og har nu 10 Skoler i Gang. De indtager i alle ydre Forhold samme Stilling som de grundtvigske Højskoler, men lægger i deres Virksomhed mere Vægt paa den direkte Kristendomsaa-virkning. Det samme gælder de Højskoler, som er oprettet af Baptisterne og Luthersk Missionsforening.

Tanken om en Byhøjskole er tidlig opstaaet som Udtryk for den Erkendelse, at Højskolen først blev en virkelig Folkehøjskole, en Skole for hele Folkets Ungdom, som Grundtvig tænkte sig den, naar den naaede frem ogsaa til Byernes Ungdom. Højskolen har imidlertid haft vanskeligt ved at naa ud over Gaardmandsstandens og den jordejende Husmandsstands Kreds, selvom ogsaa mange enkelte unge af andre Stænder og fra Købstæderne har været mellem dens Elever. Adskillige Forsøg har i Tidens Løb været gjort paa at oprette Højskoler særlig beregnet for Byungdommen; men først langt hen i Højskolernes Historie lykkedes det at virkeliggøre Tanken om en Byhøjskole, først i *Borups Højskole* i København og siden, efter at Arbejdernes Oplysningsbevægelse havde taget Højskoletanken i Brug, i de særlige *Arbejderhøjskoler* i *Esbjerg* og *Roskilde*. Disse har naturligvis deres særlige Præg; men ogsaa de fremtræder i det ydre som de andre Højskoler og maa anses for paavirket af de grundtvigske Skoletanker.

Jævnside med, at Højskoletanken saaledes har vundet Indpas i videre Kredse, har der ogsaa paa anden Maade fundet en Forgørelse af Højskolebevægelsen Sted, fremkaldt af *Brydningen mellem den almene og den mere faglige Undervisning*.

Oprettelsen af *Landbrugsskoler* — med Lyngby Landboskole fra 1867 som den første — betød en delvis Afklaring af dette Forhold, idet man for at imødekomme Ønsket om en landbrugsfaglig Undervisning med Højskolens Præg valgte at oprette selvstændige Landbrugsskoler; men ved Betegnelsen af den danske Landbrugsskole som Barn af den danske Folkehøjskole har man udtrykt Forbindelsen med Højskolen. Senere oprettedes *Husmandsskoler* — som en særlig Form for Landbrugsskoler — samt *Husholdningsskoler* og *Haandværkerskoler*, af hvilke ligeledes mange bærer Præg af deres Udspring fra Højskolen eller oprindelige Forbindelse med en Højskole.

I Tidens Løb er hertil kommet andre Skoler — Gymnastikhøjskoler, Fiskeri-højskoler og flere andre — som uden at være egentlige Fagskoler dog giver et enkelt Fag en fremtrædende Plads i den almindelige Undervisning, og endelig har et maaske for vidtdrevet Hensyn til at imødekomme Elevernes Trang til „nyttige“ Kundskaber ført til, at Højskolerne gennemgaaende har givet den faglige Undervisning en større Plads paa Skoleplanen og i mange Tilfælde har oprettet Fagafdelinger for Landbrug, Havebrug, Haandværk, Husholdning, forberedende Undervisning i Sygepleje o. s. v.

Det har i Praksis voldt nogen Vanskelighed at afgøre, hvor langt en Skole kan gaa i Retning af at give Undervisningen et fagligt Præg uden at miste sin Karakter af Folkehøjskole, og den stærke Forgørelse af Højskolebevægelsen har i det hele taget givet en ikke ringe Anledning til Diskussion om Højskolens Maal og Principper, idet den af nogle har været opfattet som en Afvigelse fra den „rene“ Højskole, som kun henvender sig til Mennesker og ikke til Særgrupper eller Fag, medens den af andre har været set som en nødvendig Tilpasning efter det virkelige Livs Krav.

Som den „Skole for Livet“, Højskolen efter sin Grundlæggeres Tanke skulde være, har den vel heller ikke kunnet undlade til en vis Grad at tage Hensyn til Tidens Krav, som de nu former sig efter de i høj Grad ændrede Vilkaar for Folkeoplysningen, som vor Tid frembyder i Forhold til sidste Halvdel af forrige Aarhundrede.

Forskydninger i de sociale og politiske Forhold, svingende Konjunkturer og ikke mindst en Ændring i Vurderingen af næsten alle aandelige Værdier har skabt nye